

Nystartszoner löser flera problem

Svenska Dagbladet den 12 mars 2011

Integration av tredjelandsmedborgare som bor och arbetar i EU har under de senaste åren blivit en allt viktigare fråga. För vissa av medlemsstaterna är invandring ett relativt nytt fenomen som till exempel Sverige, medan andra medlemsstater arbetat med invandrings- och integrationsfrågor under flera årtionden. Kanske har de nya invandrarländerna något att lära av de mer erfarnas framgångar och misstag?

Bostadsorten spelar stor roll för arbetslösas möjligheter att förändra sin situation. Om det finns många arbetsplatser i närheten, ökar också chansen att hitta jobb. För invandrare som har svårt att komma in på arbetsmarknaden är detta av särskilt stor betydelse. En studie om flyktingar i Sverige som fick uppehållstillstånd 1990–91 visar att om det finns många jobb i förhållande till antalet boende nära individens bostad, så ökar individens chanser att vara i arbete. Starten i det nya landet blev avgörande för åtskilliga av invandrarna: de som inte från början kom in på arbetsmarknaden fick svårigheter även längre fram.

Om regeringen vill bryta utanförskapet måste man därmed ta bostadssegregationen på allvar och vitalisera de områden där invandrare fastnat i utanförskap. I det arbetet finns många lärdomar att hämta internationellt. I länder som USA, England och Frankrike, som har en längre historik av invandring än Sverige, tillämpas sedan länge olika policys som ska stärka kontaktytorna mellan individer i segregerade områden, potentiella arbetsgivare och människor som har utbildning och arbete.

Nystartszoner handlar om att locka företag att etablera sig i segregerade områden. Policyn innebär att de företag som etablerar sig i områden med hög arbetslöshet, fattigdom och kriminalitet erhåller en skattelättnad under en förutbestämd tidsperiod. I utbyte måste man anställa minst 20 procent av den lokala befolkningen.

I Frankrike infördes en sådan policy för första gången den 14 november 1996. Det finns 44 nystartszoner och berör områden med mer än 10000 invånare. Där har policyn skapat över 50000 jobb per år under perioden 1997–2001 i programområden som berör cirka 800000 personer. Politiken kostade 230 miljoner euros det vill säga 4600 euro per nytt jobb 1998. Det finns ännu så länge två forskningsstudier som utvärderat nystartszonerna i Frankrike. Båda studierna ser positiva effekter på sysselsättning även om effekterna inte är så stora. En av studierna visar en signifikant effekt på i vilken takt arbetslösa hittar jobb. Effekten visar sig vara signifikant endast på kort sikt. Det är därför av största vikt att regeringen kräver att företagen anställer minst 20 procent av lokalbefolkningen och ger dem tillsvidarekontrakt.

Poängen med att företagen flyttar till det segregerade området är att lösa flera problem på en gång. Det skapar inte bara jobb utan också goda förebilder och sociala normer. När de som är mest kvalificerade i ett område får jobb så flyttar de annars snart från området som förslummas ytterligare. Nystartszoner är ett sätt att uppmuntra personer med drivkraft att stanna kvar där de bor. Man försöker skapa både dynamik och närhet. Det är också ett sätt att underlätta för invandrare att starta egna företag i området.

Om vi inte bryter bostadssegregationen i Sverige väntar en situation liknande den i USA. Vi kommer att se allt fler områden med hög arbetslöshet, fattigdom och hög kriminalitet. Risker

för upplopp och bråk ökar, som i Frankrike. Hopplösheten som kommer med tron att man aldrig kommer att få ett jobb är förödande både för individen och samhället. Sverige har ännu så länge möjligheten att förverkliga arbetslösa utlandsföddas dröm om att det finns en plats på arbetsmarknaden även för dem.

Jag är övertygad att boendemiljön spelar en viktig roll för invandrares möjligheter att integreras i samhällslivet och att den har stort inflytande på identiteten. I boendeområdet skapas sociala normer och där bestäms vem som blir ens vänner. I segregerade områden saknas de sociala nätverk som krävs för en effektiv matchning av invandrare och arbetsgivare. Nystartszoner kan därför vara en framgångsrik integrationspolitik.

Det behövs ett starkare fokus på de segregerade bostadsmiljöer som formar invandrares syn på sina livschanser. Invandrare och individerna med utländsk bakgrund måste få kontaktytor med jobb och företag, annars kan problemen fortplanta sig vidare till nästa generation. Om en ny generation växer upp med föräldrar som inte har en chans att jobba, så kommer inte arbete och utbildning ligga i fokus i framtiden.

YVES ZENOU